

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

I.DÜNYA SAVAŞI (1914-1918)

Püff Bilgiler & Püff Noktalar

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI 1914-1918

Püf bakış:

- Birinci Dünya Savaşı öncesinde Avrupa'nın genel durumuna bakıldığında; **Sanayi İnkılabı** ve **Fransız İhtilali**nin etkileri görülmektedir.

Püf bilgi:

- **Sanayi İnkılabı** ile ortaya çıkan **hammadde ihtiyacı** ve **pazar arayışı** **sömürgecilik yarışını** hızlandırmıştır.
- **Fransız İhtilali** ile ortaya çıkan **milliyetçilik akımı** **azınlık isyanlarına** ve **bağımsızlık hareketlerine** neden olmuştur.

- **İtalya** (1870) **ve Almanya** (1871) siyasi birliklerini kurarak Avrupa güç dengesine dahil olmuşlardır.
- İngiltere ve Fransa, **Almanya'ya karşı birbirine yakınlaşmaya başlamıştır.**
- **Avusturya-Macaristan İmparatorluğu, Rusya'ya karşı Almanya ile yakınlaşmıştır.**

❖ Avrupa devletleri kendi aralarında gruplaşmıştır.
Üçlü İttifak ve **Üçlü İtilaf** adı verilen bloklar oluşmuştur.

Birinci Dünya Savaşının Genel Nedenleri

1-Fransız İhtilali'yle ortaya çıkan milliyetçilik akımının etkisiyle azınlık isyanlarının yaygınlaşması *(siyasi)*

2- Sanayi İnkılabı ile ortaya çıkan hammadde ihtiyacı ve pazar arayışının sömürgeciliği hızlandırması *(ekonomik)*

3- Avrupalı devletler arasındaki gruplaşma/bloklaşma *(siyasi)*

4- Silahlanma yarışı *(askeri)*

Birinci Dünya Savaşının Özel Nedenleri

- 1- İngiltere ile Almanya arasındaki sanayileşme/sömürgecilik rekabeti (ekonomik)**
- 2- Fransa'nın zengin kömür yataklarına sahip Alsas- Loren bölgesini Almanya'dan geri almak istemesi (ekonomik)**
- 3- Avusturya Macaristan İmparatorluğu ve Rusya arasındaki Balkanlara hâkim olma mücadelesi. (siyasi)**
- 4-İngiltere ve Fransa'nın mevcut sömürgelerini koruma düşüncesi. (siyasi-ekonomik)**

Püf nokta:

**Birinci Dünya Savaşının asıl nedeni:
Avrupa devletleri arasındaki çıkar çatışmasıdır,
yani savaşın temel nedeni ekonomiktir.**

Püf bilgi:

PanSlavizm:

- Rusya'nın, **Balkanlarda yaşayan Slav ırkından olan Ortodoksları bir çatı altında toplamak, İstanbul ve Boğazları ele geçirerek sıcak denizlere (Akdeniz'e) açılmak için izlediği politika.** (*milliyetçilik/siyasi*)

Gruplaşma / Bloklaşma

SAVAŞ ÖNCESİNDE

Üçlü İttifak (1882):
Almanya,
Avusturya-Macaristan,
İtalya

Üçlü İtilaf (1907) :
İngiltere,
Fransa,
Rusya

SAVAŞ SIRASINDA

İttifak Devletleri:
Almanya, Avusturya-Macaristan,
Osmanlı İmparatorluğu,
Bulgaristan

İtilaf Devletleri:
İngiltere, Fransa, Rusya,
Sırbistan, Belçika, Japonya,
Romanya, Portekiz, ABD,
Yunanistan, Brezilya
İtalya
(İtalya sonradan taraf
değiştirmiştir.)

Püf çıkarım:

Avrupa devletlerinin gruplaşmasında ve birbirine yakınlaşmasında siyasi ve ekonomik çıkarlar etkili olmuştur.

Püf bilgi:

Görünür (savaşı başlatan) Sebep:

- Saraybosna'yı ziyaret eden **Avusturya-Macaristan İmparatorluğu veliahdı, bir Sırp milliyetçisi tarafından öldürüldü.**
- Avusturya-Macaristan İmparatorluğu Sırbistan'a savaş açtı.
- Rusya Sırbistan'ın, Almanya Avusturya Macaristan'ın, İngiltere ve Fransa ise Rusya'nın yanında yer aldı. Böylece I. Dünya Savaşı başladı.

Püf çıkarım: Olayların görünen nedenleri dışında başka nedenleri de vardır.

Avrupalı Devletlerin Osmanlı Devletine Karşı Politikaları

İngiltere: Uzakdoğu sömürgelerini korumak ve Almanya'nın Osmanlı Devleti ile yakınlaşmasını önlemek için azınlıkları ve Arapları Osmanlı'ya karşı ayaklandırmıştır.

Fransa: Osmanlı ülkesinde yaşayan **gayri müslimleri** kışkırtarak siyasi baskılarını arttırmış ve bu yolla Osmanlıyı ele geçirmeye çalışmıştır.

Avusturya Macaristan İmparatorluğu: Osmanlı'nın Avrupa'daki topraklarını ele geçirerek **Balkanlar'da egemenlik kurmayı** ve **Ege denizine ulaşmayı** amaçlamıştır.

Rusya: İstanbul ve boğazları ele geçirerek **sıcak denizlere inmeyi** ve başkenti İstanbul olan bir Slav imparatorluğu kurmayı amaçlamıştır. Bu amaçla **Panslavizm** politikası gütmüştür.

Almanya: Siyasi birliğini geç tamamlamış, İngiltere ile rekabet edebilmek için Osmanlı'nın Ortadoğu'daki zenginliklerini ele geçirmeyi amaçlamış, bu nedenle Osmanlı ülkesine yatırımlar yaparak etkinliğini arttırmaya çalışmıştır.

ABD: Osmanlı üzerinde söz sahibi olmak için Osmanlı topraklarında okul, hastane, matbaa gibi kurumlar açarak siyasi ve ekonomik nüfuz(güç) kazanmıştır.

İtalya: Siyasi birliğini geç tamamlayan ve sömürge yarışında geç kalan İtalya, Osmanlı topraklarını ele geçirmek için büyük devletlerle birlikte hareket etmiştir.